

Чурапчыга күн тахсар!

САНА ОЛОХ

Чурапчы улуунун хаһыата • ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР • @sanaoloh

2020 сыл
Балабан
ыйын
11 күнэ
бээтинсэ
№ 67
(11722)

— ИЛ ДАРХАН НЭДИЭЛЭТЭ —

АЙСЕН НИКОЛАЕВ ҮЛЭТИН СҮРҮН ТҮГЭННЭРИТТЭН

Надиэлэ санатыгар Айсен Николаев Мииринэй улуунугар үлэлээтэ. Ил Дархан атырдыах ыйын 31 күнүгэр Алмазнай бөһүөлгэр 275 миэстэлээх сана таас оскуола үөрүүлээх аһыллыгыгар кытынна. Поп курдук икки сыллаабыта Ил Дархан тутуу бастаах сыбаайатын кэлэн түһэрситтэ. «Ол түгэннэ олохтоохтор бу эбийиэк икки сыл иһигэр тутуллан бүтүү дуо диэн долгуйалларын биллэрбиттэрэ. Эһиэхэ икки сылыннан кэлиибэр сана оскуоланы үлэсэ киллэриэхпит диэн эрэннэрибитим. Бу курдук биһиги өрөспүүбүлүкэсэ социальнай эбийиэктэри кэмизэр киллэрэн иһиэхпит», — диэн аба баһылык бэлиттээн эттэ.

Мииринэй куоракка Айсен Николаев хаарбах дьизлэртэн дьону көһөрүү бырагыраама туолуутун көрдө. Кини былырын муус устарга Ойуунускай уулуссатыгар баар дьиз олохтоохторун кытта көрсүбүтэ. Бу дьиз 2017 сыллаахха саахалланар туруктаабынан билиниллэбитэ эрэри, көһөрүү графигар кирибэтэх этэ. Ил Дархан олохтоохтор кыһалбаларын быһаарсан, Бырабыыталыстыба, оройуон дьаһалтатыгар соруудахтары бизрбитэ. «АПРОСА» хамлаанньаны кытта сөбүлэһин түһэрсиллэбитэ. Ол түмүгэр бу хаарбах дьизтэн 25 ыал билигин кыбартыраларга көспүт.

Мииринэйга сырыы түмүгэр оройуон сапататын кытта

социальнай-экономическай сайдыы болпуростарыгар мунньабы ытта.

Билин күнүгэр Дьокхускайга Арктика оскуолата үөрүүлээх быһыыга-майгыга арылынна. Манньк норуоттар икки ардыларынаабы таһымнаах үөрэх кыһата Уһук Илин уокуругар аан бастаан баар буолла. Быйылгы үөрэх дьылыгар Саха сирин улуустарыттан талааннаах 185 оҕо үөрэннэ. Ил Дархан эбэрдэ тылыгар аан дойду таһымыгар эллиптиир сана оскуола аһыллыбытынан, өрөспүүбүлүкэбит үөрэбин тиһигэр сана кэрдиис кэм сабаланырын, оҕолор кэлэр өттүгэр Хоту сир, Арктика сайдыытынан дьарыктанар дьон буолан үүнэн тахсыахтарынан бэлиттээн эттэ.

Балабан ыйын 1 күнүгэр Айсен Николаев Арасыйытатаабы Балык хаһаайыстыбатын уонна океанография научнай-чинчийэр үнүстүүтүн салайааччытын Кирилл Колончини кытта сөбүлэһин түһэрситтэ. Дойду тутуу үнүстүүтэ Сахабыт сиригэр балык көрүнүн элбэтигэр, туһаныыга, өрүстэргэ, күөллэргэ чинчийини ыытыыга биригэ үлэлэһиэ.

Балабан ыйын 2 күнүгэр Айсен Николаев Амма улуунугар үлэлээтэ. Бу күн Абаба олохтоохторугар күүтүүлээх түгэн буолла. 225 миэстэлээх оскуола-уһууаан таас дьизтин бастаах сыбаайата түстэ. Икки сыллаабыта Ил Дархан Абабаба кэлэ сылдьан, оҕолор хайдах усулуобуйага үөрэнэллэрин

көрөн, оскуола тутуутун бырайыагын бэлэмнииргэ соруудахтаабыта. Улуус бырайыагы бэлэмнээн киллэрэн, Ил Дархан өйөбүлүн ылла.

Өрөспүүбүлүкэ салайааччыта улуус киинигэр хаарбах дьизлэртэн дьону көһөрүү бырагырааматынан тутуула турар 39 кыбартыраларга таас дьизини көрдө. Манна устудьоннар этэрээттэрэ үлэлэһэ сылдьарын Ил Дархан хайбаата. Тутууга олохтоох каадыры кытынарыйыга үтүө холсбур буолар диэн бэлиттэстэ.

Салгыы Айсен Николаев Амма улуунун 2024 сылга дьизри социальнай-экономическай сайдыытын болпуростарыгар буолбут мунньахха сана сорууктары туруорда.

Кыыс Амма быаннаах сиригэр Айсен Николаев хомуур үлэтин кытта билистэ. Покровкаба бурдугу үүннэрэр сүрүн хаһаайыстыбага сырытта. Дириэктэр Роман Спасьев иһитиннэрбитинэн, үүнээйини олоддуу салаатыгар уонна өрөспүүбүлүкэсэ бурдук сизмэтинэн хааччыыга тирэх хаһаайыстыба буолар, туорахтаах култуура валовай хомуурун үрдэтэр былааннаахтар.

Амма улуунун Болугура ынах сүөһү, сылгы иһитиигэр өрөспүүбүлүкэсэ биир бастын көрдөрүүлээх нэһилиэк. Манна сыллата сүөһү ахсаана элбиэр, туруга тулсан иһэр. Итинник сыанабылы Айсен Николаев Болугур олохтоохторугар туһаайан эттэ.

Балабан ыйын 2 күнүгэр нэһилиэккэ 120 сүөһү турар сана хотону үлэсэ киридэ. 1500 кв. м изннээх, үтүө харайар блоктаах эбийиэк Тыа хаһаайыстыбатын министиэристибэтин көмөтүнэн тутулунна.

Балабан ыйын 5 күнүгэр Жатай бөһүөлэгин киин болуоссата сангардыллан аһыллына. «Олорор дьиз уонна куорат зйгэтэ» национальной бырайыак чэрчитинэн ытыллыбыт үлэ түмүгүн Айсен Николаев билистэ. Бу күн Ил Дархан киин куоракка сотору кэминэн силигин ситиэхтээх Дьаамсыктар сквердарин, Каландарашвили, Павлик Морозов уулуссаларыгар оноһуллар тизгэннэри, Таалай күөлгэ дьон сыһыанар сирин тулсары, бизэргэ бөбөгөтүү үлэлэрин көрдө.

Ааспыт надиэлэсэ аан дойду икки сэриитэ түмүктэммитэ 75 сылын бэлиттээн, Арасыйыа бары регионнарыгар уонна 75 омук судаарыстыбатыгар «Кыайыы диктаны» акция буолла. Саха сирэ бу тэрээһингэ көхтөөхтүк кытынна. Ил Дархан диктаны Национальной библиотэтигэсэ суруйда. «Устуруйа кырдыгын аан дойдуга араастык уларыта сатыыр кэмнэригэр, кэлэр көлүөнэлэргэ дьин кырдыгы биллэриэхтээхпит, Улуу Кыайыы биһиэхэ ытык өйдөбүл буоларын көрдөрүөхтээхпит», — диэн эттэ Айсен Николаев.

Афанасий НОЕВ,
Ил Дархан пресс-сэкиретээрэ.

— УЛУУСКА-БУ КҮННЭРГЭ —

ҮТҮӨКЭН ДЬОММУТ ААТТАРА ҮЙЭТИТИЛЛЭР

Быйыл Улуу Кыайыы 75 сылынан Чурапчы нэһилиэгэр Албан аат сыла биллэриллэн, үйэтигигэ туһуламмыт үгүс үлэ ытыллар. Ол курдук, Чурапчы күнүн көрсө Аба дойдуга Улуу сэриитин бэтэрээнэ, Аба дойдуга сэриитин I-кы иһиэһиннээх, "Кыһыл Сулус", "Добродоһуу" уордьаннар кавалердара, норуот үөрэҕириитин туйгуна, Саха АССР култууратын үтүөлээх үлэһитэ, тылбаасчыт, поэт Гавриил Дмитриевич Ефимов төрөөбүтэ 100 сылыгар анаан балабан ыйын 8 күнүгэр "Центральнай" ТОС-ка киин аатынан уулусса үөрүүлээх аһыллыыта буолла.

Устуруйаба хаалар бэлиэ түгэннэ улуус дьокутааттарын Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Афанасий Захаров, Чурапчы нэһилиэгин баһылыга Владимир Сивцев, СӨ Ил Түмэн дьокутаата Семен Никитин, улуус бэтэрээннэрин Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Мотрена Матвеева, Г.Д. Ефимов аймактара Гавриил Иннокентьевич, Антонина Семеновна Капрыновтар, түөлбө салайааччыта Наталья Захарова кытыныннар, уулусса бэлиэтин астылар. Салгыы тэрээһин

кыттылаахтарын эбэрдэлээн туран, Гавриил Ефимов тус олобун, айар үлэтин туһунан сырдаттылар.

Тэрээһингэ улуустаабы мусой дириэктэре Юрий Толстоухов Гавриил Ефимовка аналлаах иһиэһиэ ис хоһоонун билиһиннэрдэ. Гавриил Иннокентьевич Капрынов улуус, нэһилиэк дьаһалталарыгар уонна мустубут дьонно Гавриил Ефимов аймактарын ааттарыттан махтанан туран, эһэтин туһунан истик тылыннан ахтан-санаан ааста. «Центральнай» ТОС олохтооҕо, суруналыыс Иван Петрович Пономарев буйуун-учуутал Гавриил Дмитриевич төрдүн-уһун, үлэтин-хамнаһын туһунан иһирэхтик абынна.

Аба дойдуга сэриитин кыттылааба Гавриил Дмитриевич улуус, нэһилиэк сайдыытыгар сүңкэн кылаатын киллэрситтэ. Кини аатынан уулусса аһыллыыта — нэһилиэк олохтоохторун үрдүк сыанабыла. Буйуун-учуутал дойдутун туһугар бэриниилээхтик үлэлээн-хамсаан ааспыт олоҕо

көлүөнэттэн көлүөнэсэ үтүө холсбур буолар. Г.Д. Ефимов аатынан уулусса уотунан сандаара, уулуссалара оноһуллан, тулса, кизэргэс турарыгар баҕарабыт.

Салгыы «Ыспартыыбынай» ТОС-ка дусбат көрүнэр Саха АССР үтүөлээх тизирэньэрэ, РСФСР үөрэҕириитин туйгуна, оскуолаба завуһунан, дириэктэринэн, оройуоннаабы үөрэх салаатын сэбиэдиссэинэн таһаарылаахтык үлэлээбит педагог-чинчийээччи, критик-литературовед Семен Ильич Жирков аатынан уулусса бэлиэтин үөрүүлээх аһыллыыта буолла.

Үөрүүлээх түгэннэ "С.И. Жирков уулуссата" диэн аадырыс бэлиэни Чурапчы нэһилиэгин баһылыга Владимир Сивцев, "Ыспартыыбынай" ТОС бэрэссэдээтэлэ Александр Рожин, Семен Ильич аймактара Вера Петровна Шадрина, Виталий Михайлович Неустроев астылар, итинэн биридиилээн эбэрдэ тылларын эттилэр. Аймактара истин ахтыыны

онордулар уонна Семен Ильич удьуордара абаларын, эһэлэрин үйэтигэ, быйыл 100 сылыгар анаан кинигэ таһаараары сылдьалларын туһунан билиһиннэрдилэр. Оттон Семен Жиркову кытта биригэ алтыһан, үлэлээн ааспыт педагогическай үлэ бэтэрээннэрэ — Чурапчы нэһилиэгин бочуоттаах олохтооҕо кырдыаҕас учуутал Сергей Григорьевич Старостин, СӨ үтүөлээх учуутала Екатерина Семеновна Лукина уонна Дария Степановна Яковлева Семен Жирков улууска, өрөспүүбүлүкэсэ үөрэх, успуорт сайдыытыгар сүңкэн кылааттаабын, уһулуччу киһи буоларын бэлиттэтилэр. Инникитин да дойдубутун туругурдубут тумус туттар бас-жес дьоммут ааттарын сана уулуссаларга ингэрэн үйэтигэ туралларыгар баҕардылар.

Ити курдук, Гавриил Дмитриевич Ефимов, Семен Ильич Жирков курдук дойдубут, чуолаан тапталлаах Чурапчыбыт чэчири сайдарын туһугар үлэлээн ааспыт, тус суолларын-иистэрин хаалларбыт үтүөкэн дьоннор албан ааттара үйэлэр тухары ааттана турдун!

Марфа ПЕТРОВА

— УЛУУСКА-БУ КҮННЭРГЭ —

ЧУРАПЧЫ ТҮӨЛБЭЛЭРИН ИККИ БҮК ҮӨРҮҮЛЭРЭ

Үгсэ кубулуйбут Чурапчы

күннэрин бырааһынньыга, нэһилиэкпит түөлбэлэрин олохтоохторугар икки бүк үөрүүнү абылла. Ол курдук, балабан ыйын 9 күнүгэр "Мурун Тыымпыа" ТОС килбэйэр киинигэр, Иван Павлов аатынан Чурапчы орто оскуолатын кытары кэккэлэнэ, кырачаан оҕолор кэлэн сынньанар оонньуур былаһааккаларын үөрүүлээх аһыллыыта буолла.

Тэрээһин үөрүүлээх чааһыгар Чурапчы нэһилиэгин баһылыга Владимир Сивцев, "Мурун Тыымпыа" түөлбөтүн өр сылларга салайбыт "Кыталык" уһуйаан салайааччыта Варвара Пудова, "Мурун Тыымпыа" ТОС салайааччыта Елена Семенова кыттыыны ыллылар. Уопсай тыл этиитигэр ааспыт 2019 сылга нэһилиэккэ "Гражданской инициатива"

сылынан биллэриллэбитигэр, түөлбө олохтоохторо "Норуот куопастааһына" аахсыйаҥа актыыбынайдык кыттан, итиэннэ дьон-сэргэ бэйэлэрин куустарынан сүүрэн-көтөн, нэһилиэк дьаһалтатын кытары тэннэ үлэспиттэрин түмүгэр, бу оҕо былаһаакката тутуллубутун астына абыннылар. ТОС салайааччыта Елена Николаевна түгүһүнэн туһанан, былаһаакка тутуутугар матырыйаалынан көмөлөспүт, кумах кутуутугар

уонна тизийи-таһыы, кырааскалааһын үлэтигэр туруулаһан туран үлэлээбит дьонугар диринник махтанна, сэмэй балахтэри туттарда.

Күн иккис аһаарыгар "Куобалы" ТОС олохтоохторугар эмиз үөрүүлээх түгэн буолла. Бу түөлбө күн бүгүн биер саамай бастын үлэлээх түөлбөтүн аабыллар. Ол курдук, суол оноруутугар, гаас, сайынны уу ситимин тардыллыытыгар, искибиэрдэр тутуллуларыгар барытыгар инники күөһү сылдыар. Ааспыт сылга 500 тыһ. суумалаах Граны көмүскээн, "Куобалы" ТОС ыспартыыбынай былаһаакканы туруоран үлэбэ киллэрдэ.

"Очмотообуга түөлбө начальнигы Любова Жиркова үлэлиир кэмигэр, биер бастын үлэлээх түөлбөбэ диэн анаан, тылбытын бизээн, бу ыспартыыбынай былаһааккабытын аһаары турабыт,

Олохтоохтор бука бары көнө сирин көрдөөн, ыаллар уһаайбаларыгар тийэ кэрийэн көрбүлүтүн бэркэ диэн билэбит. Сир кыайан булбаакка, биер күн улахан мунууһа тэриллэбитэ, ол кэнниттэн дьоммут бэйэлэрэ үбүнэн-харчынан кыттыһан, тутта тэлгир мастары була охсон, бастакы буорун кутан, туох баар түөлбө ыала барыта турунан, нэһилиэк дьаһалтата 35 массовына буорунан көмөлөһөн, көрөргүт курдук, былаһааккабыт тутулунна. Бу былаһаакка тутуутугар түөлбө ыала барыта кыттыгастаах

диибин Эһиилги сылга хантан эмэ успуонсар дуу, эбэтэр туох эмэ гранка кыттан, хонуутун бүрүөһүнүн толкуйдуохпут дии саныыбын. Итинник этэн туран, оҕолорбут эрэ этэннэ сырыттыннар, кинилэр чөл буоллахтарына, олохпут салбаныа, ааппыт ааттаныа диэн эрэнэбин", - диэн "Куобалы" ТОС бэрэссэдэстэпэ Федора Самсонова Седалищева истин тыллары анаата.

Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ.

ТӨЛӨЙДӨӨБҮ БЭТЭРИНЭЭРИНЭЙ УЧААСТАК САНА ДЫИЭЛЭННЭ

Балабан ыйын 9 күнүгэр Төлөй нэһилиэгэр бэтэринээринэй учаастак уонна үүт туттарар пуун сана дьэтин үөрүүлээхтик аһыи сиэрэ-туома буолла. Итиннэ олохтоох дьаһалтаттан, улуустаабы бэтэринээринэй управлениеттан, тыа хаһаайыстыбатын управлениеттан, "Чурапчы" тыа хаһаайыстыбатын кэпэрэтииттэн кыттыыны ыллылар.

Төлөй 1992 сылтан туһунан нэһилиэк буолбута. Сыйыа дьон-сэргэ элбээн, производственной баазата хангаан, суола-иһэ түспөн, араас сана тутуулары эбиллэн, сайдан

кэллэ. Федеральнай трассага тахсар суол тутуллуутугар нэһилиэк дьонно бүтүүнэ көмөлөһөн, саналыы кутуллан гравидаммыта, сана таас оскуола, уһуйаан, фельдшерскэй-акушерскэй пуун, о. д. а. тутулланнар нэһилиэннэ, ордуу адр ыччат сөбүлээн олохсуйар буолла. Үлэни таба тэрийии түмүгэр бүгүн бу нэһилиэк улууска биер инники иһэр үчүгэй көрдөрүлүбэ. Бырааһынньык аһыллыытыгар нэһилиэк сайдыытын түстэспит, тэрийсибит салайааччыларын аатталаан туран махталларын биллэрдилэр.

Сана тутуллан үлэбэ киллэриллэр

бэтэринээринэй учаастак дьэтин тутуу быйыл саасыамайыттан сааламмыта. Маны Сергей Спиридонов салайааччылаах тутуу биригэздэтэ кылгас болдьохо хаачыстыбалаахтык тутан опоххо киллэрдэ. Итини сийилии билигиннэрбиттарин кэнниттэн ураанхай саха үгэһинэн аал уоту айах тутан алгыс тылы сцена бэтэрээнэ Иван Макаров эттэ. Салгыы эбэрдэ тылы Төлөй нэһилиэгин дьаһалтатын аатыттан Максим Смирников эттэ, сана дьэтин арылар кыһыл лизитэни кырылар чизскэ тиксибиттэри ынырда.

Төлөйдөөбү бэтэринээринэй учаастак сана дьэитэ үйэлээх

буоларыгар, сүөһү, сылгы, дьиз кыыллара этэннэ буолууларыгар ситиһимлээхтик үлэлииригэр албаан эбэрдэ тылы ветуправление начальнигы Владимир Владимировича хаһаайыстыбатын управлениетын начальнигы Александр Сивцев, управление кылаабынай доотехнига Мария Макарова, "Чурапчы" ТХПК салалтатыттан Клара Прокопьева, о. д. а. этилэр. Тутууну ыһыппытарга бэтэринээринэй учаастак бастын үлэһиттэригэр бэтэринээринэй наһараадалар туттарылыннылар.

Алексей СЛЕПЦОВ.

ЧУРАПЧЫ - УСПУОРТ ТУОНАТА

Чурапчы улуунун успуорка салаатын "Сага олох" хаһыакка тахсар анал сыһыарыыта

Александра Семеновна Коркина: "Дмитрий Петрович Чизэһи, Суобаһы өрө туппута"

Балабан ыйын 5 күнүгэр өрөспүүбүлүккэ XX-с үйэ бастын киһитинэн билиниллибит Саха АССР оскуолаларын үтүөлээх учуутала, ССРС, РСФСР Саха АССР үтүөлээх тириэньэрэ, ССРС физическэй куттуураба туйгуна, "Октябрьскай революция" уонна "Бочуот Знага" уордьаннар кавалердара Дмитрий Петрович Коркин төрөөбүт күнүгэр Туусту саалатын иинигэр баар пааматынньыгар сүгүрүүү миитинэ, сибээки дьөрбөтүн ууруу сирэ-туома ыһылына.

Бу тэрээһинэ сылдьан, Дмитрий Петрович олоһун доһорун, педагогическай үлэ бэтэрээнин, билигин 83 сааһыгар сылдьар Александра Семеновна Коркинан көрсөн, санаатын үлэстэригэр көрдөстүм.

— Дмитрий Петрович үлэһит, киһи быһытынан экилэ суох киһи этэ. Олорун устата үлэтинэн олоһун, туохха да атынна аралдьыйбата. Күнүгэр-түннүгэр үлэһит этэ. Утуһа сытан, ардыгар, түүн туран бэлэттэнэр, сурунар буолара. Саамай кылаабынайа, оҕолору наһаа таптыыр, харыстыыр этэ. Наар ол оҕо хайдах сылдьарын, дьарыктарын көрсүрү.

Кини тэрилтэлэргэ профсоюз барэссэдэстэлэ этэ. Иһээһи гынан кэлэктибэ бүтүннүү тутан олоһубута. Бары биэр өйүнэн-санаанан олоһубутара, үлэстэбиттэрэ. Кини эттэ да, ким даҕаны тугу да утарбат. Оччотого дьон наһаа көхтөөх, түмсүүлээх этилэр. Ордук улахан күрэхтэһиилэр иннинэ эрдэттэн бырааһынньык курдук бэлэмнэни бөө, барыта үөрө-көтө... Ылал аайы ыалдьыт хоһоно бөҕө буолара. Нэһиликкэ күрэхтэһии наһаа сөбүлүүрө. Били, кэспиллэрин курдук, "оҕо буоллар ытаатын, ынах буоллар маҕыраатын" диһиллэрини, хаһаайкалар суруннээн күрэхтэһиинэн олоһубутара. Аны тустууга сыһа сууттаан туһаммаккын, барытын биллэрэр сүрдээх, блокноттарыгар суруна сылдьаппар. Кырдьыктарын туруорсан мөккүһэр дьахталлар баалара.

Үөрө-көтө, наһаа түмсүүлээхтик олоһубут. Билигин итинник суох ээ. Дмитрий Петрович тугу этэр да, барыта туолан иһэр. Ону оройуонна, салаааччыларга эттэһинэ, барыта үөрө-көтө толоруллара, өсөө тугу гынабыт диир ыйытар буолаллар. Чурапчы оройуона кинини наһаа өйүүр этэ. Салаатта барыта өйүүр. Күрэхтэһии буолар буоллаҕына, эрдэттэн бэлэмнэни түбүк бөҕө буолар. Хайдах эрэ суду событиени күүтэр, улахан бырааһынньык

курдук буолар этэ. Соһурууттан улахан дьон кэлэллэр. Соһоллорө.

— Чэ, мин билигин сатаан санаабын, хайдах итинник олоһубут эбитэ буолла? Онно биһиги бары үөрэ-көтө олоһубут, үлэстэбиттэр.

Эдэр ыччат — биһиги инникибит буоллаҕа дии. Билигин успуорбуйа урукку курдук буолбатах, оҕолор дьулурдаах, үөрэхтээх, билиилээх буолуохтарын, элбэги, ааран, бэйэлэрин иттиһэхтэрин наада — "Самовоспитание" диир. Дмитрий Петрович онну ирдирэр. Оҕо бэйэтин бэйэтэ көрүнэрин, иттиһэрин туһугар туһаайан үлэһитэ. Туох эмэ ситиһи буоллаҕына, "эһиги онно кыһаныман, бу — дьон үлэлэрэ, үлэ дьонун ытыктыаха наада" диир. Кырдьыктары кытта кэспэлэрин наһаа сөбүлүүр. Былыргы олох, былыргы дьон, күүстээхтэр тустарынан иттиһиһиргилэр. Каннык ат успуордун олус сэнээрбитэ. Иһээһи гынан, ат успуордун туһунан кинигэлэри булан ааһар буолбута уонна санаатын манньк үлэстэрэ: "Киһини мин бэлэмнэтим, таһаардым, аны атын дьарыктаммыт киһи," — диир баалаах этэ. Ат баайааччы Свинобоев — Тыһынаахабы иттиһиһиргилэр. Ингариэтэ-оскуола оҕолоро, ханнык да кылаас буоллун, наһаа түмсүүлээх этилэр. Бу Татьяна Афанасьевна, Варвара Афанасьевна

кылааска, оскуолаа лидердэр этэ. Маладьыастар! Ити курдук, оҕолору түмэн, уопастыбаннай тыһына итти наада.

Бу олоһо чизэһинэ буолуохха, Дмитрий Петрович Чизэ, Суобас дииһи өрө туппут киһи. Чизэһинэ буолуохха, элбэги аарыаха-билиэххэ. Итиһинэ дьону ытыктыыр, кинилэр үлэлэрин сыаналыыр буоларга оҕолору үөрэттэххэ. Оҕолор бэйэлэрэ туруоруммут сыалларын тоһору ситиһэр иһин кылаанар сорук туруоруноохтарын наада. Билигин олох наһаа үчүгэй буоллаҕа дии, урукку курдук буолуо дуо? Үтүөлээх тириэньэри Сергей Андреевич Преображенский кытта Ленинградка биһиргэ дьарыктана, алтыһа сылдьыбыт этэ. Уруккуттан билсэбит эбит. Саха сириг биэр доһоро, Олимпийскай чөмпүүгөн Александр Иванович олохтон соһуучу туораабыта. Кини манна кэллэһинэ, хайаан да миһиги көрсөөчү. Уонна куруук тус олоһун туһунан кэспир, кэспэтэр этэ. Миһиги наар Москвага ыһыраа: "Сочи мин ийэм олоһор, онно үчүгэй даачалаах, наһаа тапсыахыт", — диир.

Дмитрий Петрович күрэхтэһиһэ барар дьонно бастаан бырагыраама оһорор: "Дээ, иллэҥ кэмгитигэр бу мусуойга, бутыйаагыра оҕолору сырытыннарабын", — диир. Миһиги илдээ бардагына, операҕа эһин сырытыннараа. Оччотого уруктарга туттуллар пластинкалары наһаа да элбэҕимусту. Онуопсылканыытыра. Бэлэмнэмиттэҕай ээ. Методическай литэрэтиирэни эһин. Ол пластинкаларга нуучка суруйааччылар Фадеев, Горькай уод.а. тыһынаах куластарынан санарыттар баар. Бастагы итинник 1908 сыллааҕы грампластинка Арассыйаҕа Лев Толстой гизэ эбит. Онно мин билигин дойдубар, Чурапчыга табыстахпына чүмкүйбүлүм. Уруккуну санаан, ол грампластинкалары истээччибим.

Уопсайынан, билигин, ордук кэпирини кэмнэ Дмитрий Петрович Коркины төһө кыагырынан өрө туталлар, ытыктыллар, кини туһунан элбэҕи билэ-көрө сатыыллар. Соторутаагыта оҕолор оннооһор: "Роман Дмитриев диир кимий?" диир соһууптутара баара. Чулуу дьоммутун оҕолоро оскуола үчүгэйдик билиһиннэрэххэ наада.

Дмитрий Петрович "муока" диир тылы туттааччы. "Мин итин эмиэ итинник гынаары сылдьыбытым, ону эң урутаан билэн оноро охсубуккун, наһаа да муока", — диир.

Петр ПАВЛОВ.

Выдающийся тренер-педагог Д.П. Коркин оставил неизгладимый след в спортивной истории. Он внёс неоценимый вклад в развитие вольной борьбы в Якутии. Результатом известного, «коркинского почерка» — это 175 мастеров спорта СССР, 14 мастеров спорта международного класса, 4 заслуженных мастеров спорта, также многие чемпионы России, Советского Союза, Европы, чемпионы мира и Олимпийских игр.

Дмитрий Петрович не просто раскрывал своим воспитанникам тайны вольной борьбы, но давал им бесценные уроки жизненного поведения, пропала своей личности, учил их быть «человеками своей судьбы», оттачивать мужество и мастерство не только на ковре с прославленными соперниками, но и в битве с невзгодами и проблемами.

Тот факт, что Дмитрий Петрович Коркин был поистине неповторимым народным педагогом, подтверждают многочисленные научные работы, и заслуженные тренеры, и олимпийские чемпионы, и ветераны спорта. Так, профессор института физической культуры Якутского государственного университета, доктор педагогических наук В.П. Кочнев, в своем выступлении на научно-практической конференции «Коркиноие чтения» отмечает: «Конец XX века выдвинул в ряд тренеров с мировым именем выдающегося сына якутского народа — Дмитрия Петровича Коркина. Он доказал, что можно подготовить спортсменов высокого класса далеко от цивилизованных городов, столиц спортивных держав, даже в маленьком селе, где условия жизни — отсутствие спортивных баз, учебно-методической литературы, медицинского обслуживания — не могут быть серьезным препятствием для успешной работы».

Да, тренерская работа — это не просто проведение занятия, организация

соревнования, а очень сложная, многогранная, кропотливая ежедневная работа. Здесь сочетаются знания в области педагогики, психологии, анатомии, физиологии, медицины, теории, методики физического воспитания. Только сочетание их дает желанный результат. Специалисты спорта считают, что Дмитрий Петрович блестяще владел этими науками, причем большинство из них изучал самостоятельно.

Д.П. Коркин был человеком пунктуальным, много не говорил, все думал, — говорил Валерий Кочнев. — Он был педагогом с большой буквы. Обладав исключительно ценными нравственными качествами, доброжелательностью, честностью, скромностью, справедливостью, ответственностью за порученное дело. Не любил праздников, застолий, никогда не курил, не употреблял алкогольных напитков.

Как отмечают исследователи, Дмитрий Петрович серьезное внимание уделял интеллектуальному развитию учащихся. Многие его именитые ученики, в том числе олимпийские чемпионы Роман Дмитриев, Павел Пинигин, не только хорошо учились, но и успешно принимали участие во многих предметных олимпиадах. Он считал, что вместе с физическим развитием ребенка развивается и его интеллект. Чем ребенок подвижнее, более физически развит, тем выше его интеллектуальные способности. Кто способен мыслить, тот и движение мышц, суставов делает осознанно. Любимой его поговоркой во время соревнований была: «Работай головой».

Любителям, а также специалистам борьбы нынешнего поколения особенно интересна методика работы Дмитрия Петровича. От его воспитанников много раз можно услышать о том, что он имел суровый характер, редко, когда слышали от него слова одобрения или похвалы. В исключительных случаях, когда собирался ругать, долго молча, смотрел в глаза. В этот момент, провинившийся, мысленно перебирал свои «грехи», чувствовал вину перед тренером.

Облик Дмитрия Петровича, его притягательная сила, наверное, осталась в памяти многих, навсегда. Так, автор книги «Время Коркина» журналист Н.Н. Петров пишет: «Во-первых, особенность Коркина, отмеченная, как говорится, божественными силами, отражалась даже в его взгляде. Он, этот взгляд был упорен, соперничать с ним в неподвижности, способности выдержать

Магический взгляд Коркина

противостояние глаз было нелепо. Коркин, если смотрел, так смотрел — аникая не столько в речь собеседника, сколько в его образ, и по интонации, по жестам, по тем же глазам узнавая больше, чем из слов. Говорил он медленно, с расстановкой, упирая на смысловую нагрузку фразы, с тем, чтобы ученик или воспитанник мог четко уяснить сказанное».

О том, что он никогда не повышал голоса на тренировках можно много раз услышать от его учеников. Вот, в начале занятий он усаживал напротив себя, и продолжительное время сидел, молча, все цепко следила за ним — и молчал.

Или вот еще один пример, доказательство выше упомянутому, первый из якутов чемпион Советского Союза среди юношей Вячеслав Карпов вспоминает своего тренера так: «Мысленно, в первую очередь я вижу чистые ясные глаза, требовательный взгляд Дмитрия Петровича. Когда смеялся, глаза сияли чистым светом. Душа человека, как говорится, отражается в его очках. Он был кристально чистым человеком».

Дмитрий Петрович своим воспитанникам сразу дал понять, что борьба — это работа. В связи с этим, приведу слова нашего первого олимпийского чемпиона Романа Дмитриева: «Не думаю, чтобы он не понимал, что спорт — еще и игра, но никогда так не говорил. Работа и во! И не хвалил он нас никогда. Занимаясь у него, я выиграл Всесоюзную спартакиаду школьников, юношеский чемпионат СССР, мастером спорта стал, и ... слова похвалы не услышал. Коркин часами мог помогать нам, осваивать технику. Время для него останавливалось, когда шла работа. И никаких жалоб не признавал. И мы, знаете, научились не только не жаловаться, но и не заменять растяжений, ушибов и прочей малоприятной «атрибутики» борьбы. «Борьба — дело мужское», — говорил Коркин и требовал, чтобы мы были мужчинами. Сурово требовал. Вот это суровость, нацеленность на труд — самое яркое, что было в нем... Коркин себя не щадил и окружающих не жалел. Зато результаты работы, какими были!»

Дмитрий Петрович стремился сохранить у каждого борца его индивидуальность, самобытность, исходя от его природных данных. Он никогда не подгонял его под шаблоны, что мы сегодня видим повсеместно — начиная от школьных

и до членов сборной республики, все борются одинаково, выполняют одни и те же стандартные приемы — вспоминают его воспитанники.

Дмитрий Петрович был великим тружеником, и того же требовал от своих воспитанников. Для него и соответственно для учеников, не было праздников. Тренировки проходили ежедневно. В народе говорят: «Недобросе слово может поранить и даже убить», ведь и тогда среди педагогов были такие, кто ставил крест на нерадивом ученике, прекращая ему далеко не светлое будущее. А Петрович скольким таким мальчишкам дал путевку в будущее, а некоторым даже безо всякого преувеличения спас жизнь.

Для нас Дмитрий Петрович останется человеком высокой культуры и железной дисциплины. Он внёс большой вклад в теорию, и практику физической культуры, в учебно-тренировочную работу, подготовку спортсменов высокого класса. Два олимпийских чемпиона, два серебряных призёра — это память о нём на века. И сегодняшний успех якутской школы борьбы непрерывно связан с именем великого тренера. Воспитанники Дмитрия Петровича, продолжающие славное дело своего тренера, достойно несут знамя якутского спорта во славу России.

Досье от автора:
Дмитрий Петрович Коркин родился 5 сентября 1928 года в Чурапчинском районе Якутской АССР. Выпускник Ленинградского пединститута имени Герцена в специальности учителя русского языка и литературы (1956).

Один из основателей вольной борьбы в Якутии. Заслуженный тренер ЯАССР (1964), заслуженный тренер РСФСР (1967), заслуженный тренер СССР (1972). Инициатор открытия знаменитой Чурапчинской спортивной школы-интерната. Подготовил 4 заслуженных мастеров спорта, 14 мастеров спорта международного класса, 175 мастеров спорта СССР. Среди них чемпионы СССР, Европы, мира и Олимпийских игр.

Награжден орденом «Знак Почёта» (1968), юбилейной медалью «За доблестный труд» (1970), орденом Октябрьской революции (1976).

Умер 22 февраля 1984 года.

Петр ПАВЛОВ.

— УВЕКОВЕЧИВАНИЕ —

Состоялась презентация документального фильма

В Чурапчинском улусе состоялась презентация документального фильма, посвященного воину, учителю Ивану Михайловичу Павлову. Документальный фильм можно посмотреть на Ютуб-каналах администрации улуса и Центра "Айылгы".

«Над сценарием и режиссурой этого фильма поработали писатель, журналист Алексей Амбросьев и его супруга, наша землячка Надежда Кузьмина, а также Иван Кривогорницын. В этом году планируем презентации еще двух фильмов, посвященных легендарному Герою Сталинградской битвы Гаврилу Дмитриевичу Протодаконову и переселению чурапчинцев в годы Великой Отечественной войны. Сегодня еще раз удостоверился тому, что сила народа — в памяти. Фильм снят на высоком профессиональном уровне и смотрится с большим интересом на протяжении одного часа», — рассказал глава Чурапчинского улуса Андрей Ноговицын.

Он выразил благодарность и

большую признательность всем сопричастным к съемкам жителям улуса и всей съемочной бригаде. Картина снята на средства улусного фонда, организованного к 75-летию Победы.

Иван Михайлович Павлов является заслуженным учителем школ ЯАССР, лауреатом премии им. П.А.Ойунского, кавалером ордена "Поларная звезда", почетным гражданином Чурапчинского улуса. Во время войны участвовал в освобождении Белгорода, Державы, Харькова, Кенигсберга и Прибалтики. Удостоен Ордена Славы III степени и Отечественной войны I степени, медалями "За Боевые заслуги" и "За победу над Германией". Работал долгое время учителем истории, военруком в Тулап-Килдэмской, Чурапчинской и Чурапчинской республиканской спортивной школы интернат. С 1964 г. работал над увековечиванием памяти участников ВОВ. Выпустил около 30 книг, брошюр, альбомов о войнах-участниках из Чурапчинского улуса.

Пресс-центр МО «Чурапчинский улус»

— АРЫГЫНЫ УТАРЫ ОХСУУУ ДЕКАДАТЫГАР —

АРЫГЫ ИЭДЭЭННЭЭХ СОДУЛА

Ханник бабарар ыарыны эмтирдээбэр сэрэтэр чэпчэки. Бу чэхчэ арыгыны батан илээччилэрэ эмиз сыһаннаах. Арыгылааһыны сэрэтэр пропаганда, син биир ыары атын көрүнгэрин курдук, улахан суолталаах. Төһө да арыгылааһыны утары өйдөтөр үлэ ытылларын үрдүнэн, арыгылааһын ажалар алдырхайын тиздэ сыаналаабат, эмчиттэр сүбэлэрин ылыммат өттө арыгылырын салгыттар.

Үгэс курдук, арыгыһыт бэйэтин хаһан даһаны арыгыһытын ааһыммат. Оннообор арыгы ыарыһыгар ылларбыт киһини дьонно бырааска көрдөрө ажаллаһтарына, «мин син биир дьон курдук илэбин» дьон ууттан ыраастык таһса сатыаба. Манник дьон илээччи буолуохтарыгар дьэри эттэрэ-сииннэрэ, мэйиһлэрэ хайдаһаах курдук эмсэһэлээбитин билэ да сатаабаттар.

Күн айы тохтообокко иһэр киһи бэйэтигэр хонтуруолун, дьиз көргэнигэр эппиэтинэһин сүтэрэр, арыгы оборотугар ситиллэн кирибитинэн барар. Дьининэн, арыгыны быһахтык, эбэтэр систимэлээн илээччи дьон дьону наардаһын төрүт сыһа. Борообалааһа буолан, «биир эрэ үрүмкэ», «аппетит көтөһөөрү», «кустааһын-бултааһын», «девичник», ол-бу соһыһыны сууйуу — итиһэр бары арыгы «аадыгар» киллэрин төрүттэринэн буолаллар.

Итинтэн биллибитинэн-кестүбүтинэн хронической алкоголизм дьон ыары сабаланаар. Ыары бастагы стадиятыгар, киһи ити инники этиллибитин курдук, биллибитинэн, ол эрэри олус дебөннүк арыгыһыкка кубулуйар. Арыгыны иһии ити инники этиллибит төрүттэригэр өссө дьиз көргөн бэлэз күннэрин, булка сырыһыны, сылааны таһаарыһыны эбэн кэбис. Манник төрүттэртэн сылтаан, онтон олох да сылтаба суох тохтообокко иһии сабаланаар. Манник стадияба ылларбыт киһи арыгы испэтэһинэ кинэ-наара холлор, биир сиргэ тохтообот, туохха бабарар интэриһэ кыччылар. Арыгылааһынна кыттыһар туһугар үлэтин да, дьэтин да проблемаларын умнар. Бу стадияба сылдьар ыарыһах иһэр арыгытын дозата улаатар, хойут итирэр, ол аата арыгыга «тулуурдаах» курдук көстөр. Арыгыны элбэхтик испит киһи остуолга ньулуун да, аһы да дьизбэккэ, ыарыһыттан айаба амтаны билбэт курдук иһэр. Арыгытын төһөнү испитин хонтуруолламмат буолуута — бу издээн сабаланыһа.

Мантан өйү сүтэриэххэ дьэри арыгылааһын сабаланаар (алкогольная амнезия). Манник туруука

кирибит киһи уопсастыбаба, тулалыыр дьонугар, дьиз көргэнигэр кутталланаар.

Арыгылааһын бастагы стадията сүрүннээн эдэр дьону хаһар, ордук 25 саастарын туола иликтэри.

Бастагы стадия быһа холоон, биир сылтан үс сылга дьэри салбанан барар. Бастагы стадияба ылларбыт дьону учуоттуур олус ыарахан, тобо дьизтэххэ, туораттан көрүүгэ киһилэр арыгыны батан испэт курдуктар, тэһиз-былаас хаампаттар, онтон дьон иһигэр киһилэр үгүстэрэ арыгы ыарыһыгар хайыы-үйэ ылларан эрэр дьон буолаллар. Хомойуох иһин, бастагы стадиялаах ыарыһахтар бэйэлэрин «арыгыһыта суоһунан» ааһынан, салгы иһэн,

кэмнэргэ ыарыһах 500-800 грамм водканы соһотоһун иһиэн сөп.

Манник туруука кирибит киһи түбэһиэх дьону кытта иһиһэр, куодарыһар, туох хайдах туттуһарын, тугу тыллаһарын хонтуруолун сүтэрэр, оннообор ардыгар бэйэтигэр тийинэ сатыыр.

Арыгыны сиргэ суох испит киһи уһуктан турдаһына, сал-салһалас буолар, сирэйэ дарбайар, кытарар, температуралыыр, хаанын баттааһына улаатар, сүрэһин тэһитэ түргэтиир, тыла манхайар, сыптарыйар, хотуолуур, сүрэгэ, төбөтө ыалдыар. Манник туруука быһыһаһары, киһи хайаан да арыгынан эмтэниһии «абырахтаныһыны» ааһар.

Иккис стадияба хаптарбыт ыарыһах ис уорганныгар улахан сүһүрүүлэр сабаланаллар: гастрит, быар, сүрэх, хаан баттааһынын ыарыһына. Итинтэн сылтаан, киһи үлэһиир дьобурун сүтэрэн, үлэтиһтэн үүрүллэр, дьизтэһи олоһо айгырыһар. Киһи ньиэрбинэй систимэтэ кэһиллэр, умнуган, үлдэа, туохха барыһыгар (арыгыттан ураты) интэриһэ сүтэр.

Ити иккис стадияттан өссө 2-3 сыл устатыгар арыгыһыт салгы иһэ сырыттаһына, издээннэх үһүс стадия кэлэр. Киһи бу стадияба арыгыттан сабаланаан, испиридээх ханник бабарар суурадаһыны барытын иһэ сатыыр.

Арыгы туһугар туох барыта сиртибэлэһэр — танас-сал, мал-сал, ол бүтүһинэ, изс ыһы, онтон уоруу.

Үһүс стадияба арыгы кыра да дозатыгар итирэллэр, кыра-кыраһаан күнү-күнүктээн сытан эрэ «эмэн иһэллэр».

Өссө иккис стадияба ыарыһах буолан ааспыт соһыһыһары, быһыта да буоллар, син өйдүүр

буоһаһына, үһүс стадия ыарыһаба кыһаан өйдөөбөт, төһө өр, хас хонукка, ханна, кимниин, ханник балаһыанһаба арыгылааһытын билбэт, билэ да сатаабат. Тугу саныһарын сатаан эппэт, ыйыһыһа хоруйдаабат, үчүгэйи-куһаһаны араарбат, кинэ-наара холлор, «эт-мээнэ» буолар.

Арыгы дьаата киһи организм барытын сүһүрдэр, олосун оһолотар. Бу адырай аһыгар өйү-санааны сүүйтэрбэккэ, дорусбуһаны айгыраппакка, биридэ бэриллэр олоһу киһилии, сирдээхтик олоруу туохтан да күндү буоллаба. Ону хас биридди киһи, эдэриһтэн эмэнигэр дьэри өйдүүхтээх.

Людмила ДЫДАЕВА,
киин балыһына нарколог быраһа

— ИЙРЭХ ТЫЛЫНАН —

УЛУУСКА БИИР ЫТЫКТАНАР УЧУУТАЛ ЭТЭ

Сыллата ытыллар Чурапчы нэһилиэгин күннэрэ быйыл онлайн эрэсиминэн балаҥан ыйын 7—11 күннэригэр ытыллаллар. Бырааһынньык бырагырааматыгар Саха АССР үтүөлээх тириэньэрэ, РСФСР үөрэбириитин туйгуна Семен Ильич Жирков олон, үлэлээн ааспыт томторугар интэринээт-оскуола кини аатынан уулуссаны аһы, бэлиэни туруоруу сирэ-туома ытыллыбыта.

С. И. Жирков 1940 с. Чурапчытаагы педучилищени бүтэрэн, Муома оройуонугар учууталынан үлэтин саҕалаабыта. 1944 с. төрөөбүт оройуонугар төннөн кэлэн, Кытаанах, Амма, Хайахсыг оскуолаларыгар дириэктэринэн, завучунаан, учууталынан, районо инспириэктэринэн, сибидиосэйинэн, ЧПУ-ба кэтэхтэн үөрэниигэ салайааччынан үлэлээбитэ. Докуускайдаагы педагогическай үнүстүүтү, онтон СГУ саха тылыгар уонна литэртиирэтигэр отделениетын кэтэхтэн үөрэнэн бүтэрбитэ, бэйэтэ үөрэтэр предметин эрэ буолбакка, оскуола үөрэбин бырагырааматын сийилии билэрэ. Дирин билиилээх, бэйи педагогическай уопуттаах, оройуон биир тарбахха баттанар, ытыктанар учуутала этэ.

Кини 1951 с. ССКП кээктигэр кириэбиттэн партия дьыалатыгар бэриниилээх, дьиннээх коммунист этэ. Партия политикатын дьонно-сэргэ кэтиник тиздэрэ, өрөспүүбүлүкэ бастыг пропагандастарын, лиэктэрдэрин ахсааныгар сылдьара.

Семен Ильич Жирков интэринээт-оскуола 1961 сыл күһүнүгэр үлэсэ аһанан кэлбитэ. Онно 22 сыл устата,

пенсияга тахсыар диэри, үлэлээбитэ. Икки анаар сыл дириэктэринэн, онтон дириэктэри үөрэх чааһыгар солбуйааччынан, саха тылын, литэртиирэтин учууталынан, успуорт-оскуолаа нуучча дуобатыгар тириэньэринэн үлэлээн, оскуола олоһор дьонун кылаатын киллэрсибитэ. Билиилээх дуобаччыттар Ольга Чепалова, Татьяна Коркина, Иван Новгородов, Алексей Собакин, Зоя Николаева, Захар Барашков курдук өрөспүүбүлүкэ кэтиник биллэр успуорт маастардарыгар хандьыдааттары ииппитэ. Ол үтүөлэрин иһин киниэхэ Саха АССР үтүөлээх тириэньэрэ бочуоттаах аат интэриллибитэ.

Семен Ильич саха тылыгар олус бэриниилээх учуутал этэ. Саха фольклорун, остуоруйаларын сийилии билэрэ, оройуон олоһор тахсар бары ханнык эмэ суолталаах түгэниэри, событиелары бэлиэтэнэн иһэр уонна тус сыанатын биэрэн иһэр айылбаттан айдарылаах хронограф этэ. Саха суруйааччыларын ортогугар элбэх билэр дьоннооһо, кинилэрдиин ыкса сибээстээхэ — Амма Аччыгыя "Сааскы кэм", Эрилик Эриистиин "Маарыкчаан ыччаттара" романнарыгар литэртиирэтинэй эйгэсэ үрдүк сыанабылы ылыт улахан ырытыы кинигэлэрдээх, бэйэтэ үгүс сыллар усталарыгар сахалар ааттарыгар научнай-чинчийэр үлэни ыыппыт диплома суох учуонай этэ. Кини ити үлэтин сорох өттүн, олохтон туораабытын кэннэ, күтүэтэ Гавриил Гаврильевич Никифоров сүүрэн-хөтөн, оччолорго ССКП обкомугар үлэлиир буолан, биир кинигэни таһаартарбыта билигин бестселлер буолла.

Семен Ильич тюркология болпуруостарыгар эмиз үлэлээбитэ. Хас да монографияны суруйбута да, күн сиригэр көрбөтө. Бэйи архыыба дьонугар уурулла сытар. Кини дьиз кэргэнин болпуруохунан кыһарытаран, куоракка көһөн кирибитэ.

Семен Ильич дириэктэринэн үлэлиир кэмигэр биридди сыл Д.П. Коркин, В.С. Яковлев завучунаан үлэлээбиттэрэ. Оччолорго үһүлүчүлээх сибээскэй педагог А.С. Макаренко итэр систиэмэтин олоххо киллэриигэ кэлэктиип турунан туран үлэлээбитэ. Бастатан туран, Макаренко итэр үлэсэ систиэмэтин хайдах туттарга ырытылар, дакылааттар, иһитиннэриилэр оноһуллубуттара, онтон сүүмэрдээн, оскуола үлэтин барылын онорбуттара.

Оһо кэлэктиибэ бэйэни салайынытыгар сүрүн күүс ууруллубута. Оскуолаа баһылыр-

көһүлүүр оруолу хамандыырдар сибээттэрэ ылыта. Ити кэмнэ оскуола 7 кылаастаах буолбута. 237 оһо үөрэнэрэ - итиллэрэ, бары интэринээккэ олоһоллоро. Оскуола хамандыырынан Митя Дьяковскай талыллыбыта. Үлэни итинник салайан туруоруу түмүгэр, оһолор бэйэни салайыныгы (самостоятельное) оскуола балай да улахан ситиһиһлэммитэ. Ол иһин интэринээт-оскуола баазатыгар өрөспүүбүлүкэтээҕи таһымнаах сэмнээрдэр (салайааччылар, итээччилэр, старшай пионер - баһаатайдар) ытыллыбыттара. Ити болпуруохугар оскуола дириэктэре С.И. Жирков ЯРИУУ иһинэн ытыллар педагогическай аабыларга онорбут дакылаата биһирэнэн, "Оскуола-интэринээттэр 5 сыллара" диэн балай да улахан методическай кинигэсэ бэчээттэнэн тахсыбыта. Оскуола-интэринээт сүрүн үлэһитэ-итээччи буолар. Итии диэн — бу туруоруммут сорукуун ситиһэр, хас да сыллар усталарыгар ытыллар ситимнээх үлэ. Ол иһиннэн бу оһо эн илиигэр кириэр диэри хайдах сайдан испитин үчүгэйдик билиэхтээххин: оһо дьизтээҕи усулуобуйата, төрөппүттэрэ, табаарыстара, ис санаата. Оһо интэринээккэ оһолор кэмигэр эйигин төрөппүттэрин курдук эрэниэхтээх, итэҕэйиэхтээх диэн сыалы туруорара итээччилэргэ дириэктэр Семен Ильич.

Ити кэмнээҕи итээччилэр: Евдокия Яковлевна Барашкова, Варвара Романовна Сидорова, Иннокентий Романович Михайлов, Елизавета Васильевна Пинигина, Петр Васильевич Неустроев, Анна Афанасьевна Попова, Ирина Дмитриевна Ефремова, Иван Иванович Захаров — итии методикатын баһылаабыт, педагогическай үлэ маастардара этилэр. Педкэлэктиип бүтүүнэ "Итиллээччи кыһалбата — биһиги кыһалбабыт" — диэн девизинэн салайтаран үлэлииллэрэ.

80-с сыллар ортолоругар диэри үлэлээбит итээччилэр биир сүрүн үчүгэй өрүттээх этилэр. Ол — кинилэр итэр оһолорун олус турунан туран көмүскүүллэрэ. Оскуолаттан ытыы болпуруохун туруорсубат этилэр.

Семен Ильич үлэлиир сылларыгар биир сүрүн болгомто — төрөппүтү кытта үлэ буолара. 1962 с. олунньу ыйга нэһилиэктэринэн төрөппүтү ыһыран уопсай мунньах ытыллыбыта. Барыта 74 төрөппүт кэлбитэ. Дириэктэр "Төрөппүт уонна оскуола" диэн дириг ис хоһоонноох дакылааты онорбута. 20-н тахса төрөппүт санаа атастаспыта, 16 киһиттэн састааптаах төрөппүт

кэммитэ быыбардаммыта. Манна силиздээбэтэл, колхуос бэрэссэдээтэлэ, учуутал, итээччи, сибээс үлэһитэ, оробуочай, мясомолпром буаалтыра, нэһилиэктэртэн сибээт бэрэссэдээтэллэрэ кирибиттэрэ. Ити кэмнэргэ отук мас болпуруоһа сытыытык турара. Онно саһаан кэрдитигэр, оскуола өрөмүөнүгэр төрөппүт кэммитэ көмөлөһөрө.

Түмүктээн эттэххэ:
1. С.И. Жирков үлэлиир сылларыгар интэринээт-оскуола ханнык хайысханан үлэлиэхтээхэ, туох сорукутаах буолуохтааҕа, ону хайдах ситиһиэхтээхэ чоһуллубута уонна ону олоххо киллэрэр суоллар тобуллубуттара.

2. Педагогическай уонна техническай үлэһиттэр сүрүн састааптара бигэрэммитэ. Кэлэктиип үлэ сыалын уонна хайысхатын толорор суола түмүллүбүтэ.

3. Оскуола матырыйаалынай баазата беэргөөбүтэ. Икки 75-тии миэстэлээх оһолор куоргустар, остолобуой, бааньык, 8 кыбартыырааах үлэһиттэр оһолор дьизлэрэ үлэсэ киллэриллибитэ. Оскуола тутуута саҕаламмыта.

4. Итиллээччилэр оһолор усулуобуйалара, үөрэнэр пособие, үөрэх, ТСО хаачылыыта тупсарыллыбыта.

5. Интэринээт-оскуола үлэсэ өрөспүүбүлүкэ таһымыгар биллибитэ. Өрөспүүбүлүкэ таһымнаах араас хайысхалаах уопут атаһаһар сэмнээрдэр ытыллар буолбуттара. ЯРИУУ биир тирэх оскуолатынан биллибитэ.

6. Бу оскуолаа оһону итии сүрүн төһүүтүнэн онорон таһаарар үлэсэ итии буолбута. Бу кэмнэргэ дойду үрдүнэн политехническай үөрэхтээһини киллэрии соруга турбута. Чурапчы оройуонугар интэринээт-оскуола ити хайысханы биир бастаһынан ыһыааччынан уонна олоххо киллэрээччинэн биллэр.

Ити сорукутар олоххо кирииллэригар Семен Ильич Жирков дириэктэр быһыытынан оруола улахан этэ. Бу күннэргэ кини төрөөбүтэ 100 сылын туолла. РСФСР үөрэбириитин туйгунун, Саха АССР үтүөлээх тириэньэрин үтүө аата-суола умнуллубат.

Анна Петровна СПИРИДОНОВА,
Д.П. Коркин аатынан
Ыспартыыбынай мусуой научнай
үлэһитэ, педагогическай үлэ
бэтэрээнэ, РФ үөрэбириитин
туйгуна, СӨ учууталлар
учууталлара.

— ЧӨЛ ОЛОХ —

ПААРКАБЫТ КҮНҮННҮҮ ҮЛЭТЭ

Чурапчы улуһугар коронавирус дьаһа тарьамматын сэрэтэр суһал ыстаап атырдьах ыйын 11 күнүнээҕи иһитиннэриитигэр олобуран, Поликарп Егорович Барахсанов аатынан сынныалан пааркатын үлэһиттэрэ дезинфекция уонна бэлэмнэни үлэлэрин кэнниттэн, атырдьах ыйын 20 күнүттэн социальная дистанцияны тутуһуннаран, үлэлээн эрэллэр.

Чурапчы нэһилиэгэр Поликарп Барахсанов аатынан сынныалан паарката өссө бу саас "Хаар куорат" композициятынан олохтоохтору үөрдэ көрсүбүтэ. "Оттон бу сырыыга "Айыллаан" сынныалан киинин кэлэктиипин күһүнүн "Food PARK" тутулан туруорулунна. Чааһынай урбааньыттар сынныааччылары итии чэйинэн, утах араас көрүнүнэн, миннигэс аһынан-үөлүнэн, мороженайынан күндүлүүллэр. Биһиги пааркабыт хабар иһэ, күөх тыата кизгинэн, элбэх көрүн атракционнааһынан өрөспүүбүлүкэсэ биир улаханнара буолар. Олохтоох дьаһаптабыт өйөбүлүнэн, бэйэбит

кэлэктиипит үлэһиттэрин көмөлөрүнэн үгүс өрөмүөн үлэлэрэ ытыллынылар. Билигин туругунан, 4 атракцион: улахан үрдэриллэр багүт, карусель, "Индзя Квест" диэн араас моһоллору турууру хааччах, кыраһый дьүөдэбитигэр ууга хатааһылыр бэлэһипит (катамаран) үлэлииллэр. Итии таһынан өрөбүл, ардаҕа суох күннэргэ аһаҕас халлаан анныгар биир бастаһынан массыынааһа оһолон киһи көрдөрөр (автокино) буолан эрзбит. Манна массыынааһа дьон улахан экран иннигэр, анал миэстэни ылан,

автоматитолааһа арааһыа долгунун булан, астына киһи көрүөхтэрин сөп. Пааркабыт күн аайы 11 чаастан 20 чааска диэри тохтобула, өрөбүлэ суох үлэлиир. Бу балаҥан ыйын 1 күнүгэр диэри номнуо 1200 киһи кэлэн пааркаа астына-дуоһуа сынныанна. Атракционна бэлиэт сыаната 100-150 солк, элбэх оһолоох ыалларга 50% чэпчэтии көрүллэр, — диэн "Айыллаан" сынныалан киинин дириэктэре Розалия Ивановна Игнатьева кэпсиир.

Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ.

— ҮЙЭТИНИ —

“Кэлбитим сир үрдүгэр...”

Атырдыах ыйын 31 күнүгэр улуустаабы киин библиотэтике аапар саалатыгар РФ үөрэтиринтин туйгуна, Арасыйыа успуордун бэтэрээнэ, Саха АССР атах оонньуутугар успуордун маастара, РФ суруналыыстарын сойуунун чилиэнэ, “Саха сириг литератора” ассоциация чилиэнэ, хоһоонньут Дмитрий Эверстов - Дмитрий Диринскэй төрөөбүтэ 75 сылынан “Кынаттаах саастарым” ахтыы кизэтиэ ытылына.

Киин библиотэтике аабааччыны кытта үлэлиир отделын сэбиэдиссэйэ Марфа Кузьмина киин олобун, успуорка ситиһилэрин, айар үлэтин ситиһии сырдатан кэлсээтэ. Билигин улахан элбэх киилээх тэрээһин көнүлүмүст буолан саалаба 20-чэ киһи ытырыыны ытынан калан, биллиилээх ыспарсымыан, успуорт төлөнөөх пропаганда, талааннаах тэрийээччи, оҕо-аймах себүлүүр учуутала Дмитрий Эверстов-Дмитрий Диринскэй туһунан ахтан — санаан аастылар. Дьининэн, пандемия кэмэ буолбатаба буоллар, киин үбүлүүдээх сыла улууска

киэнник бэлиэтэниэхтээх этэ. Дьоро күн Дмитрий Диринскэй тыллаларыгар суруллубут, киэнник биллэр “Киһиэхэ кып-кыра” диэн ырыанан сааланна. Ырыаны киэн эйгэсэ көтүлүүт “Айант” вокальнай трио солиһа Егор Макаров бу ырыа киин айар олобор ситиһини кынаттаабытын туһунан кэлсээтэ. Төрөөбүт улуунугар халбаннаабааха үлэлээн, олоххо олус актыыбынай позициялаах, туруоруммут сыалыгар дьулуурдаах, успуорт пропагандиһын сырдатан кэлсээтэ Ил Түмэн дьокутаага Семен Никитин, күрэхтэһиллэргэ биригэ сылдыбыт, хатыламмаат, өйөтөн-сүрэхтэн сүппүт үтүө кэмнэр тустарынан өйдөөн — санаан аастылар успуорт бэтэрээннэрэ: Николай Ожонешников, Павел Митин, Семен Васильев. Дмитрий Дмитриевич үөрэнээччилэрэ Афанасий Дорофеев, атах оонньуутугар успуорт маастара Иван Чирков оҕулаба буолбут көрдөөх түгээнэрин, оҕо аймак себүлүүр, ханна эмэ күрэхтэһиллэргэ бардабына суохтуур учууталларын, успуорка сыһыарыт, умнубат киилэлэрин туһунан кэрэхсэбиллээх кэлсээннэрин кэлбит дьон сэнээрэн иһиттилэр. Дмитрий Эверстов туһунан ахтыыны онордулар: чэпчэки атлетикаба Арасыйыа успуордун маастара, марафоннаа Эрэспүүбүлүкэ рекордсмена Гаврил Нохтунскай, аймаба, САСР норуотун үөрэхтэһинигэр туйгуна Елена Иванова, Саха Эрэспүүбүлүкэтин култууратын үтүөлээх үлэһитэ Надежда Заболотская. Ахтыыны онорбут дьон бары Дмитрий Дмитриевичи ким көрбүт, билбит ханан да умнубат, ол курдук чабылхай, сырылас киһи этэ, сытыы, түргэн туттуулаах, элбэх көр-күлүү кэлсээннээх, улуус ыспартыыбынай күрэхтэһиллэригэр комментатордаабыт, бэргэн, уус-уран тыллаах тамадаһыт быһыытынан эдэр дьон урууларын оҕуолун салайыт, кэлэр кэрэ олохторун түстээбит, айылба талаанынан, дьобурунан маанылаан хатабылаабыт киилэ буоларын бэлиэтээн эттилэр. Дмитрий Эверстову

— Диринскэйи талааннаах суруналыыс быһыытынан улуус бастын дьоннорун, ыспартыыбынай тэрийээччилэри, киэн туттар Чурапчыттан тахсыбыт ыспарсымыаннарыбытын сырдаллыта, суруйааччы Егор Неймоховтыын “Тустууга аһаммыт олох” диэн улуу тириэньэр Д.П.Коржин туһунан кинигэни суруйбуттара. Төрөөбүт буортан төлөкөнөн диэн кинигэ бастаах, иккис чаастара, “Тустуу туһа”, “Чурапчы ыспарсымыаннара” кинигэлэрэ, “Богатыри из Чурапчи” диэн фотоальбома бачээттэнэн тахсан, биһиги Чурапчыбыт ыспартыыбынай олобор, успуорт устуоруйатын үөрэтиигэ, эдэр көлүөнэ ыччакка тиэрдиигэ туһунан да кэмнэммит сүдү кылаат буолаллар. Дмитрий Диринскэй хаартыскаларынан элбэх истиэнэ онорбута, билигин А.Саввин аатынан мусойга хараллан сыталлар уонна дьэ кэргэни архыбар баар. Бу истиэнэлэри абылан ол күн быысталаба туруорбуттарын бары кэрэхсээн, сэнээрэн көрдүбүт. Дмитрий Диринскэй — хоһоонньут, тылбаасчыт, юморист. “Дирин уоттара” литэратуриинэй түмсүүнү тэрийбитэ, элбэх айар дьобурдаах дьону бэйэтин

тула түмүтэ түмсүү салайааччытын быһыытынан айымньылаахтык үлэлээбитэ. Ханна да үлэлээбит оҕуопаларыгар үлэлэтэрэ, оҕо айар куруһуоктары үлэлэтэрэ, сайдарыгар дьобура уһуктарыгар, сайдарыгар бары кыһамньытын бээрэрэ, ол да иһин оҕолор киһиэхэ тардыһаллара. Тыл этээччилэр Дмитрий Диринскэй дьин-чахчы талааннаах киһи олохтон эрдэ барбытын, элбэки айара-эрдэ барбытын, суруйааччы тутара хаалбытын, суруйааччы кэккэтигэр хайаан да киириэхтээбин, төрөөбүт Чурапчытын туһугар элбэки оноруохтааба хаалбытын курутуу абыннылар. Ахтыы кизэтигэр библиотэтике үлэһиттэрэ, сизэ Света Эверстова Дмитрий Диринскэй хоһооннорун аахтылар, мелодист ырыаһыт Марианна Макарова Улуу Кыайы 75 сылынан Дмитрий Диринскэй тыллаларыгар суруйбут “Өлбүттэр ааттарын умнуман” сана ырыатын бэлэхтээтэ. Дмитрий Дмитриевич кэргэнэ Мария Константиновна “Кынаттаах саастарым” ахтыы кизэтин тэрийбит киин библиотэтике үлэһиттэригэр, бары кэлбит дьонго махталын тиэртэ.

Наталия ЗАХАРОВА.

— ОСКУОЛА ОЛОҔО —

Үөрэби утаппытты умсугуйарга!

Эһиги истээбит дуо? Бу бокуйда суох дьикти сипсийини?

Ити сааскы ылааны күннэртэн ыла соботобун чункуйбут, оскуола барахсан мунчаарыт көрдүдүрдэрэ сипсийэллэр... Оннооҕор кырааскатын сытаситэаһаиликистэнэлэрэ туу эрэ күүтэрдии, долгуйбуттуу тыналлар... кинилэр бу күнү хаһааннылаабыр да өр кэтэстилэр эбээт, сана үөрэх дьыла үүнэрин, оҕо-аймах эмээ үөрэхтэ билии дьэтигэр сүүрэрин. Оттон бу күнү, биллэрин курдук, оҕо дьон күүскэ күүтэбэ, дьоботторун көрсөрүн, учуутала үөрэтэрин утаппытты умсугуйан олорон истэрин...

Биһиги Чакырбытыгар эмээ балабан ыйын 1 күнэ үөрүүлээх линизкэбэ саага кырачаан үөрэнээччилэри, хинилэр төрөппүттэрин уонна учууталлары туста. Билинни үйэ сизэринэн уонна

олохтутугар буола турар быһыы-майгы быһаарытынан, бу күнү элбэс суох ахсааннаах, тустаах эрэ дьон мустан билии аартыгын арыдылар. Ол да буоллар, абыахпыт диэн мунчаарбакка оскуолабыт ыспартыыбынай күөх былаһааккатыгар, күннээх халпаан аныгар бэрт тэрээһиннээхтик ааста. Бэлиэтээн этиэххэ наада, оскуола кэлэктиибэ бары тустаах мээрэлэри ылынан, оҕолор линизкэбэ биридди мизгэрэ тэйиччи турдуннар диэн, манан сурааһынынан бэлиэтээбиттэр, медицинскэй мааскалаах кэлбит дьону, бэйэ-бэйэлэриттэн тэйиччи олордубуттар. Уонна тэрээһини, онлайн халыыпка, быһа эфиргэ, куйаар ситимин нөтүө кыайан кэлбэтэх дьон тэннэ көрө олордо.

Эрилигит кыһата быһыл абыс кырачаан үөрэнээччигэ аанын тэлэччи аста. Сана кэлбит учуутал

кыыс Варвара Федосеевна Иванова аан бастаан оскуола боруогун атыллаабыт үөрэнээччилэргэ маннайгы учууталларынан аанна. Сана үөрэх дьыла биһиэхэ биэс эдэр учууталы бэлэхтээтэ: Муусукаба — Руслан Русланович Иванов, алын сүһүөх кылааска — Варвара Федосеевна Иванова, физика уонна математика предметигэр — Евадокия Робертовна Мамаева, математикаба — Татьяна Вячеславовна Молокотина, устуоруйаба уонна обществознаниеба — Алина Артуровна Сокоротова.

Эдэр учууталларыбыт үлэлэригэр ситиһини, истигэ, эрэллээх үөрэнээччилэри баҕарыабыт.

Үөрүүлээх линизкэбэ кырачааннарыт төрөппүттэрин кытта сизэтиһэн, кыһыл дорожканан хааман киирдилэр, үөрэппит хоһооннорун ааһан иһитиннэрдилэр. Оскуолабыт дириэктэрэ А.В. Неустроева, нэһилиэтигит баһылыга К.И. Лебедев, оҕо саадын сэбиэдиссэйэ В.В. Егоров алгыс тылларын эттилэр. Сүргэбит көтөбүллэн, эбээрдэ ырыалары иһиттибит.

Дьэ, ити курдук, биһиги Эрилигит кыһатыгар сана үөрэх дьылын кытта сизэтиспитинэн, билии аартыгар айаннаттыбыт.

Анастасия АЛЕКСЕЕВА.

— ГОРОСКОП НА НЕДЕЛЮ 14-20 СЕНТЯБРЯ —

ОВЕН

Время начала недели пройдет для Овнов под знаком исключительно благоприятных условий для укрепления семейных, партнерских и личных взаимоотношений. Но склонность некоторых из Овнов к критике других может вызвать осложнения в работе и в личной жизни. Не пытайтесь жестко оценивать других людей, будьте терпеливы. Вероятно усиление целительных способностей. Возможно, что Овны почувствуют помощь и поддержку высших сил. И это может привести к эйфории.

ТЕЛЕЦ

В начале недели будьте готовы к разного рода юридическим хлопотам. В среду и четверг излишняя доверчивость по отношению к коллегам по работе может создать Тельцам непредвиденные финансовые трудности. В четверг же есть опасность незапланированных трат. За продуктами питания и товарами повседневного спроса отправляйтесь в субботу. Новые оригинальные решения проблем, перспективные идеи помогут вам достойно выйти из самых сложных ситуаций.

БЛИЗНЕЦЫ

В понедельник Близнецам желательно исключить любую

незаконную деятельность, а при столкновении с законом лучше потерять часть денег, но избежать осложнений. Благодаря вашей общительности расширится возможность деловых отношений. Вы сможете упрочить своё финансовое положение. Возможно знакомство с влиятельными людьми. Прежде чем принять окончательное решение по важным вопросам, внимательно всё изучите, не упуская из виду существенные мелочи.

РАК

Терпение и выдержка Рака дадут результат уже к середине недели, но будьте осторожны с эмоциональными порывами и не берите на себя дел больше, чем вы могли бы выполнить. В четверг гороскоп Раков будет наполнен творческими флюидами. Даже если весь день Рак будет выглядеть с виду сонным, то это ещё ничего не значит. Для Раков желательно держать свой азарт в разумных пределах и исключить незаконные операции во второй половине недели.

ЛЕВ

Неделя активных действий. Сосредоточьте все свои силы на том, что необходимо закончить, составьте список задач, требующих немедленного решения. А также список тех дел, которые ещё немного способны продержаться до того момента, когда вы ими займетесь. На работе Львы могут поставить перед собой весьма непростые цели, но будьте уверены — при должном терпении вы сможете с ними справиться. Выходные рекомендуется использовать для наведения красоты.

ДЕВА

Деву наконец догонят отголоски давно свершившихся событий. Вряд ли это доставит большое удовольствие, но справиться надо, и лучше сделать это с непроницаемым выражением лица. В планах некоторых из Дев

есть место увеселительной поездке или морскому путешествию. Самое время реализовать эти замыслы. Вам пойдут на пользу новые ощущения и впечатления, отдохните от рабочих дел и бытовых проблем. Серьезные дела будут иметь позитивный итог.

ВЕСЫ

Идеи, которые в начале недели придут Весам в голову, могут оказаться очень ценными, однако не стоит торопиться с их реализацией, окончательное решение лучше пока отложить. В это период Весам рекомендуется заниматься делами, которые хорошо удаются, где уверенно двигаетесь вперед выбранным курсом и рассчитываете, в основном, на себя. В выходные стремитесь к отдыху, рекомендуется отдыхать подальше от города, поближе к природе.

СКОРПИОН

Могут всплыть мелкие промахи с вашей стороны, как в работе, так и в личной жизни, и за них придется отвечать. Ожидается энергетический всплеск. Но не все Скорпионы смогут реализовать его. Избыток жизненной энергии может оказаться для многих из Скорпионов разрушительным: чрезмерно усилится самомнение. Придется взять на себя большую ответственность в супружеских отношениях, поэтому свою любимую свободу втисните в рамочку обязательств.

СТРЕЛЕЦ

Интеллектуальная деятельность Стрельцов находится на подъеме, тем самым обеспечивая дополнительную уверенность в том, что любые хорошо продуманные начинания обречены на успех. Стрелец может встретить свою старую любовь или наметится служебный роман. Но сейчас не лучшее время что-то в своей жизни менять, а лёгкий флирт лишь польстит вашей самооценке. С признаниями

и обещаниями пока лучше не торопиться. Стрельцам на это ещё будет дан шанс.

КОЗЕРОГ

Финансовое положение постепенно укрепляется и стабилизируется. Во вторник вероятны долгожданные денежные поступления. Козерогам предстоит преодолеть различные противодействия на пути к целям, к которым стремитесь. Возможно воскрешение к жизни давно минувших дел в виде мыслей, контактов, документов или связи с законами. Окончание недели удачно для творческих экспериментов, получения информации. Вероятно неожиданное, но очень приятное известие.

ВОДОЛЕЙ

Расположение планет в начале недели говорит о том, что новые цели некоторых из Водолеев могут не вписываться в семейные устои. Время обещает оказаться богатым на всевозможные сюрпризы и события, неожиданности в профессиональной сфере. Могут возникнуть сложности в творческих коллективах, в которых Водолеем принимает непосредственное участие: ваше индивидуальное творчество и взгляды иногда в корне отличаются от мыслей и направлений группы.

РЫБЫ

Соберитесь с духом, и с понедельника скажите твердое и непреклонное «нет» желанию тратить деньги без счёта, взять кредит или влезть в долги. В середине недели у Рыб может появиться возможность заняться новым видом деятельности. Но вместе с тем необходимо реалистично смотреть на некоторые вещи и, возможно, принять не совсем приятные решения. Телефонные разговоры лучше вести в четверг. В этот день вы станете очень хорошим собеседником.

— КӨР-СЭРГЭЭ —

НВК SAHA

«Саха» НКХ ханаалын
балабан ыйын 14 - 20 күнүнээби бырагыраамата

НВК SAHA

Балабан ыйын 14 күнү Бэнидиэнньик 06:00 - «Татим» радио 12+ 07:00 - Саҥа күн-Новый день 12+ 09:00 - Тизргэн 12+ 09:30 - Кэл, олоҥ, сэхэргэһиэх 12+ 10:30 - Саҥам сириҥ таттыбын! 6+ 10:45 - Дойдум дыно 12+ 11:00 - Кыайы: 75 сылыгар 12+ 12:00 - Новости 12+ 12:15 - Готовим вкусно 12+ 12:30 - Тыһынаахтар умнубат сыллара 12+ 13:00 - Золотой фонд ТВ 6+ 13:30 - Саха Сирэ-Якутия 12+ 13:45 - Актуальное интервью 12+ 14:00 - «Татим» радио 12+ 15:00 - Новости 12+ 15:15 - Город женщин 12+ 16:15 - Сэһэн сирэ 6+ 17:00 - Бастыҥ клип 6+ 17:15 - Золотой фонд ТВ 12+ 18:00 - Новости 12+ 18:15 - Дойдум дыно 12+ 18:30 - Саҥа кууһа 12+ 19:00 - Новости 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 21:00 - Дойдум дыно 12+ 21:15 - Актуальное интервью 12+ 21:30 - Тизргэн 12+ 22:00 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 22:30 - Өркөн өй 6+ 23:45 - Бастыҥ клип 12+ 00:00 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 00:30 - Талбан 12+ 01:45 - Дойдум дыно 12+ 02:00 - Актуальное интервью 12+	02:15 - Саҥа кууһа 12+ 02:45 - Өркөн өй 6+ 04:00 - Документальные фильмы с субтитрами 12+ 04:45 - Бастыҥ клип 6+ 05:00 - Город женщин 12+ Балабан ыйын 15 күнү оптуорунньук 06:00 - «Татим» радио 12+ 07:00 - Саҥа күн-Новый день 12+ 09:00 - Тизргэн 12+ 09:30 - Кэл, олоҥ, сэхэргэһиэх 12+ 10:30 - Саҥам сириҥ таттыбын! 6+ 10:45 - Талбан 12+ 12:00 - Новости 12+ 12:15 - Готовим вкусно 12+ 12:30 - Тыһынаахтар умнубат сыллара 12+ 13:00 - Золотой фонд ТВ 6+ 13:30 - Саха Сирэ-Якутия 12+ 13:45 - Актуальное интервью 12+ 14:00 - «Татим» радио 12+ 15:00 - Новости 12+ 15:15 - Город женщин 12+ 16:15 - Сэһэн сирэ 6+ 17:00 - Бастыҥ клип 6+ 17:15 - Золотой фонд ТВ 12+ 18:00 - Новости 12+ 18:15 - Дойдум дыно 12+ 18:30 - Саҥа кууһа 12+ 19:00 - Новости 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 21:00 - Актуальное интервью 12+ 21:15 - Дойдум дыно 12+ 21:30 - Тизргэн 12+ 22:00 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 22:30 - Өркөн өй 6+ 23:45 - Бастыҥ клип 12+ 00:00 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+	программа 12+ 00:30 - Талбан 12+ 01:45 - Актуальное интервью 12+ 02:00 - Дойдум дыно 12+ 02:15 - Саҥа кууһа 12+ 02:45 - Өркөн өй 6+ 04:00 - Документальные фильмы с субтитрами 12+ 04:45 - Бастыҥ клип 6+ 05:00 - Город женщин 12+ Балабан ыйын 16 күнү сэрада 06:00 - «Татим» радио 12+ 07:00 - Саҥа күн-Новый день 12+ 09:00 - Тизргэн 12+ 09:30 - Кэл, олоҥ, сэхэргэһиэх 12+ 10:30 - Саҥам сириҥ таттыбын! 6+ 10:45 - Талбан 12+ 12:00 - Новости 12+ 12:15 - Готовим вкусно 12+ 12:30 - Тыһынаахтар умнубат сыллара 12+ 13:00 - Золотой фонд ТВ 6+ 13:30 - Саха Сирэ-Якутия 12+ 13:45 - Актуальное интервью 12+ 14:00 - «Татим» радио 12+ 15:00 - Новости 12+ 15:15 - Город женщин 12+ 16:15 - Сэһэн сирэ 6+ 17:00 - Бастыҥ клип 6+ 17:15 - Золотой фонд ТВ 12+ 18:00 - Новости 12+ 18:15 - Дойдум дыно 12+ 18:30 - Саҥа кууһа 12+ 19:00 - Новости 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 21:00 - Репортаж 12+ 21:15 - Актуальное интервью 12+ 21:30 - Тизргэн 12+ 22:00 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+	программа 12+ 22:30 - Өркөн өй 6+ 23:45 - Бастыҥ клип 12+ 00:00 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 00:30 - Талбан 12+ 01:45 - Репортаж 12+ 02:00 - Актуальное интервью 12+ 02:15 - Саҥа кууһа 12+ 02:45 - Өркөн өй 6+ 04:00 - Документальные фильмы с субтитрами 12+ 04:45 - Бастыҥ клип 6+ 05:00 - Город женщин 12+ Балабан ыйын 17 күнү чэппиэр 06:00 - «Татим» радио 12+ 07:00 - Саҥа күн-Новый день 12+ 09:00 - Тизргэн 12+ 09:30 - Кэл, олоҥ, сэхэргэһиэх 12+ 10:30 - Саҥам сириҥ таттыбын! 6+ 10:45 - Талбан 12+ 12:00 - Новости 12+ 12:15 - Готовим вкусно 12+ 12:30 - Тыһынаахтар умнубат сыллара 12+ 13:00 - Золотой фонд ТВ 6+ 13:30 - Саха Сирэ-Якутия 12+ 13:45 - Актуальное интервью 12+ 14:00 - «Татим» радио 12+ 15:00 - Новости 12+ 15:15 - Город женщин 12+ 16:15 - Сэһэн сирэ 6+ 17:00 - Бастыҥ клип 6+ 17:15 - Золотой фонд ТВ 12+ 18:00 - Новости 12+ 18:15 - Дойдум дыно 12+ 18:30 - Саҥа кууһа 12+ 19:00 - Новости 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 21:00 - Актуальное интервью 12+	интервью 12+ 21:15 - Репортаж 12+ 21:30 - Тизргэн 12+ 22:00 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 22:30 - Өркөн өй 6+ 23:45 - Бастыҥ клип 12+ 00:00 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 00:30 - Талбан 12+ 01:45 - Актуальное интервью 12+ 02:00 - Репортаж 12+ 02:15 - Саҥа кууһа 12+ 02:45 - Өркөн өй 6+ 04:00 - Документальные фильмы с субтитрами 12+ 04:45 - Бастыҥ клип 6+ 05:00 - Город женщин 12+ Балабан ыйын 18 күнү бээгинсэ 06:00 - «Татим» радио 12+ 07:00 - Саҥа күн-Новый день 12+ 09:00 - Тизргэн 12+ 09:30 - Кэл, олоҥ, сэхэргэһиэх 12+ 10:30 - Саҥам сириҥ таттыбын! 6+ 10:45 - Талбан 12+ 12:00 - Новости 12+ 12:15 - Готовим вкусно 12+ 12:30 - Тыһынаахтар умнубат сыллара 12+ 13:00 - Золотой фонд ТВ 6+ 13:30 - Саха Сирэ-Якутия 12+ 13:45 - Актуальное интервью 12+ 14:00 - «Татим» радио 12+ 15:00 - Новости 12+ 15:15 - Город женщин 12+ 16:15 - Сэһэн сирэ 6+ 17:00 - Бастыҥ клип 6+ 17:15 - Золотой фонд ТВ 12+ 18:00 - Новости 12+ 18:15 - Дойдум дыно 12+ 18:30 - Саҥа кууһа 12+ 19:00 - Новости 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 21:00 - Актуальное интервью 12+	19:15 - Бигэ тирэхтээх дыах кэргэн-омук кэскилэ 12+ 20:30 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 21:00 - Дойдум дыно 12+ 21:15 - Актуальное интервью 12+ 21:30 - Тизргэн 12+ 22:00 - «Саха Сирэ» информационная программа 12+ 00:30 - Талбан 12+ 01:45 - Актуальное интервью 12+ 02:00 - Репортаж 12+ 02:15 - Саҥа кууһа 12+ 02:45 - Өркөн өй 6+ 04:00 - Документальные фильмы с субтитрами 12+ 04:45 - Бастыҥ клип 6+ 05:00 - Город женщин 12+ Балабан ыйын 19 күнү субуота 06:00 - Тыһынаах дорбосон 12+ 06:45 - Бастыҥ клип 6+ 07:00 - Саха итэҕэлэ 12+ 07:30 - Геван 12+ 08:00 - Кэл, олоҥ, сэхэргэһиэх 12+ 09:00 - Истин илдьит 6+ 09:45 - Бастыҥ клип 6+ 10:00 - Тизргэн 12+ 12:00 - Новости 12+ 12:15 - Тизргэн 12+ 12:45 - Аал-луук мас 12+ 13:30 - Новости 12+ 13:45 - Ис сурахтан 12+ 15:00 - Новости 12+ 15:15 - ТВ-спорт 12+ 18:00 - Новости 12+ 18:15 - Истин илдьит 6+ 19:00 - Новости 12+ 19:15 - Клевая рыбка 12+ 19:45 - Охота и рыбалка в Якутии 12+	20:15 - Эн сулускун! 12+ 22:15 - Кэнсиэр 6+ 00:00 - Новости 12+ 00:15 - Тизргэн 12+ 02:15 - Эн сулускун! 12+ 04:15 - Документальные фильмы с субтитрами 12+ 05:00 - Охота и рыбалка в Якутии 12+ Балабан ыйын 20 күнү баскыһыанньа 06:00 - Тыһынаах дорбосон 12+ 06:45 - Бастыҥ клип 6+ 07:00 - Простые истины 12+ 07:30 - Геван 12+ 08:00 - Дойдум дыно 12+ 08:15 - Хранители времени 12+ 08:45 - Будем вместе 12+ 09:00 - Истин илдьит 6+ 09:45 - Кыайы: 75 сылыгар 12+ 10:45 - Бигэ тирэхтээх дыах кэргэн-омук кэскилэ 12+ 12:00 - Новости 12+ 12:15 - Дойдум дыно 12+ 12:30 - Репортаж 12+ 12:45 - Аал-луук мас 12+ 13:30 - Новости 12+ 13:45 - Ис сурахтан 12+ 15:00 - Новости 12+ 15:15 - ТВ-спорт 12+ 18:00 - Новости 12+ 18:15 - Истин илдьит 6+ 19:00 - Новости 12+ 19:15 - Клевая рыбка 12+ 19:45 - Охота и рыбалка в Якутии 12+ 20:15 - Эн сулускун! 12+ 22:15 - Кэнсиэр 6+ 00:00 - Новости 12+ 00:15 - Ис сурахтан 12+ 01:30 - Аал-луук мас 12+ 02:15 - Үнүкүлэ! 12+ 04:15 - Документальные фильмы с субтитрами 12+ 05:00 - Охота и рыбалка в Якутии 12+
--	---	--	---	---	---	---

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Күндү эдийибитин, Чурапчытаабы киин балыыһа «Суһал көмө» бизнестин **Пелагея Ивановна Фоминаны** сыраллаах үлэи сыаналанан, «Саха Өрөспүүбүлүкэтин доруобуйа харыстабылыгар туйгуна» үрдүк аат индигилибитинэн, үөрэн туран иттиитик-истинник эбэрдэлиибит!

Эн ис сүрэхтэн ылын, үлэбэр үөр-көтө барарын, хас биридди күнү эппиэтинэстээхтик сыһаннаһарын барыбытыгар холобур буолар. Биһиги барыбыт тулугар кыһамнык иһин сиртэн халлаанга дигри махтанабыт!

Баҕарабыт күн сиргээр баар бары үтүөнү, сырдыгы, кэрэни, чэгиэн доруобуйаны! Кэргэниг, оҕолорун, кырачаан сизинг таптаалларынан, өйбүллэринэн өссө да уһун дьоллоох олобу, таһаарылаах үлэни, ситиһиини баҕарабыт!

Эбэрдэни кытта биһигэ төрөбүттэрин, кинилэр дьиз кэргэттэрэ Чурапчыттан, Сылантан, Дьоккуускай куораттан.

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Убаастабыллаах Анна Гаврильевна, Илья Михайлович!

Эһигини, диригник ытыктыыр нэһилиэкпит бастык ыалын, алта оҕону улаатыннарар үлэһит ҕыммыт күн күбэй Ийэни, дархан Абаны, сизэн ыччат көмүс эбэрин, эһэлэрин **Кыһыл көмүс уруугут күнүнэн Болтоно** нэһилиэгин дьаһалтатын, нэһилиэк дьоккутааттарын, дьонун-сэргэтин ааттарыттан ис сүрэхтэн иттиитик-истинник эбэрдэлиибит!

Силлс тартыт Кындагыт, Болтоногут нэһилиэгин, таптааллаах Чурапчыгыт улуунун сайдыытыгар, ыччаты иттиигэ, тыа хаһаайыстыбатын салаатыгар үтүө сүбэстээхтик, холбурга сылбыр ыһа үлэлээн - хамсаан кэлбит үтүө ааккытын ыччат дьонугут дьолунук салааһылар.

Эһиги дьиз кэргэн бэйэбит тула дьону түмэн, нэһилиэк уопастыбаннай олоҕор киллэрсэр кылааккыт туюкка да тэнгэммит, ылыбыт дьыалабыт кэскиллээх, үйэлээх. Иккэн биһигэ сизэтистиптинэн, олох үөһүгэр айа - тутта сылдьарыт үгүстэргэ холобур буолар, тэнгэ алтыһар эдэр үлэһиттэргэ куус-көмө, өй-санаа буоларыт барыбыт махталын ылар. Бу курдук далааһыннаахтык айа-тута, сырдаа-үйэтигэ, сүбэ-ама буола сылдьаргытынан, биһиги үөрэбит, кизн туттабыт, сыраллаах үлэбитин үрдүктүк сыаналыбыт, дириг билиибитин, улахан махталбытын тиздэбит.

Ытык дьоммут!

Дьолуннаах олоҕу олорон, сүһүөххүт үрдүгэр сылбын, сүрэххит сылааһыгар бигээн 50 сылыгытын көрсөбүт!

Инникитин бу курдук Кыһыл көмүс уруугут күнүнү, олоххут сөбүлүр чабылыгар куустаран, доруобай - чэгиэн буолуҕ, ыччат дьонугут дьолунан мэлдьи толору буолун!

Эбэрдэни кытта Болтоно нэһилиэгин дьаһалтата.

Чурапчытаабыллемстанциядиригтеринэн, Алабаргабэтеринэринэйучаастаксэбиздессэинэн, Карл Маркс аатынан колхуос, сохуос бэтеринэринэн, Бахсы отделениеын управляющайынан, өр сылларга үлэлэбит Алабар нэһилиэгин Бочуоттаах олохтооҕо, тыа хаһаайыстыбатын эйгэтин бэтерээнэ

СЛЕПЦОВ Владимир Дмитриевич

уһун, ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан, оҕолоругар, сизэнэригэр, чугас дьонугар дириг кутурбаммытын тиздэбит.

Чурапчы улуунун дьаһалтата, дьоккутааттарын уонна бэтерээнэрин Сэбизтэ.

Кутурбаммытын тиздэбит:

- Чурапчытаабыллемстанция диригтеринэн, Алабарга бэтеринэринэйучаастаксэбиздессэинэн, Карл Маркс аатынан колхуос, сохуос бэтеринэринэн, «Бахсы» отделениеын управляющайынан өр сылларга үлэлэбит, Алабар нэһилиэгин бочуоттаах олохтооҕо, тыа хаһаайыстыбатын бэтерээнэ Слепцов Владимир Дмитриевич уһун, ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан, оҕолоругар, сизэнэригэр, чугас дьонугар улуустаабы тыа хаһаайыстыбатын управлениета.

- Алабар нэһилиэгин олохтооҕо, Хоту көһөрүллүү кыттылааҕа, Чыаппараба, Бахсыга өр сылларга бэтеринэринэй бырааһынан үлэлэбит Слепцов Владимир Дмитриевич уһунуу ыарахан ыалдьан олохтон туораабытынан, оҕолоругар, сизэнэригэр, чугас аймахтарыгар Чурапчытаабыл бэтеринэринэй управление кэлэктибэ, профкома.

- Алабар нэһилиэгин олохтооҕо, Хоту көһөрүллүү кыттылааҕа, Чыаппараба, Бахсыга өр сылларга бэтеринэринэй бырааһынан үлэлэбит Слепцов Владимир Дмитриевич ыалдьан олохтон туораабытынан, кэллээгэлэригэр Мария Владимировна Новиковаба Чурапчы улуунун культуураба салалтатын, «Айылгы» оройуоннааҕы норуот айымньытын дьэтин, улуустаабы библиотечнай ситимин, А.А.Саввин аатынан мусуойун, А.П.Гоголев, А.В.Посальская аатынан муусука уонна ускуустуба оскуолатын үлэһиттэрэ.

- Хоту көһөрүллүү кыттылааҕа, тыыл, үлэ бэтерээнэ, Алабар нэһилиэгин Бочуоттаах олохтооҕо Слепцов Владимир Дмитриевич ыарахан ыалдьан олохтон туораабытынан, оҕолоругар Мария Владимировна, Дмитрий Гаврильевич Новикова, Иван Владимирович, Мария Елисеевна, Слепцова, багы аймахтарыгар Сылантан Бочуоттаах, Митэрэй оҕолоро, дьиз кэргэттэрэ.

- Тыыл, үлэ бэтерээнэ, Сэри тулааһа, Хоту көһөрүллүү кыттылааҕа, Алабар, Бахсы нэһилиэгтерин Бочуоттаах олохтооҕо, Саха Өрөспүүбүлүкэтин тыа хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, өр сылларга бэтеринэринэй бырааһынан үлэлэбит Чыаппара бөһүөлэтин олохтооҕо Слепцов Владимир Дмитриевич ыарахан ыалдьан олохтон туораабытынан, оҕолоругар, сизэнэригэр, биһигэ төрөбүт быраатыгар Гаврил Дмитриевичка уонна чугас аймахтарыгар 1962-1967сс. биһигэ үөрэммит доҕотторо.

Күндү аҕабыт, кэргэним, быраатым, убайыт

ДАНИЛОВ Константин Константинович бу дьыл балажан ыйын 7 күнүгэр уһун ыарахан ыарыттан олохтон туораабытын үлэһиттэригэр, аймахтарыгар диригник курутууан туран иһитиннэрбит. Оҕолоро, кэргэнэ, чугас дьон.

Кутурбаммытын тиздэбит:

- Мурун Тыымпыа олохтооҕо Данилов Константин Константинович ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан, эдийиһигэр Надежда Константиновна Даниловаба уонна кини оҕолоругар, кэргэнигэр Александра Семеновнаба, оҕолоругар, багы чугас дьонугар, аймахтарыгар, билэр дьонугар ыаллара Мотрена Титовна Местникова, Мария Гурьевна Монастырева, Соловьевтар.

- Чурапчы нэһилиэгин олохтооҕо Данилов Константин Константинович олохтон туораабытынан, эдийиһигэр Надежда Константиновнаба дьүөгэлэрэ Валентина Николаевна, Клара Ивановна, Мотрена Егоровна, Дария Николаевна.

Одьулуун нэһилиэгин олохтооҕо, үлэ, медицина бэтерээнэ, кэллээгэлэ, истин дьүөгэлэбит

ФЕДОРОВА Антонина Николаевна

уһун ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан, кэргэнигэр Владимир Ивановичка, оҕолоругар, сизэнэригэр, багы аймахтарыгар дириг кутурбаммытын тиздэбит.

Одьулуун участкай балыһатын кэлэктибэ, бэтерээнэ.

Болугур нэһилиэгиттэн төрүттээх

НЕУСТРОЕВ Федор Михайлович

бу дьыл балажан ыйын 3 күнүгэр уһун ыарахан ыарыттан 68 сааһыгар биһиги кэлэбэтигэр туораабытынан, кэргэнигэр Аннаба, оҕолоругар, биһигэ төрөбүттэригэр Виталий Михайлович Неустроева, Мотрена Михайловна Сысолынаба, Николай Михайлович Неустроева, Дмитрий Михайловичка, Дария Михайловнаба, күтүөтүгэр Григорий Семенович Сысолынаба, кинилэр дьиз кэргэттэригэр, хаан-уруу аймахтарыгар, биһигэ үөрэммит оҕолоругар, истин доҕотторугар, багы чугас дьонугар, биһигэ үлэлээн ааспыт дьонугар, ыалларыгар, Болугур нэһилиэгин дьонугар-сэргэтигэр дириг кутурбаммытын тиздэбит. Болугур нэһилиэгин дьаһалтата, пенсионердар сойуустара.

Ахтабыт, суохтуубут...

Күндү кэргэним, аҕабыт, эһэбит **Макаров Петр Петрович** ыарахан ыарыттан орто дойдуттан барбыта бу дьыл балажан ыйын 12 күнүгэр биһиги сылын туолар. Кини сэттин 5 күнүгэр 1945 сыллаахха Степанида Степановна, Петр Иванович Макаровтарга Сылан нэһилиэгэр төрөөбүтэ. 1953с. Булгуннахтаах оскуолатыгар "0" кылааска кириэр. 1961 сыл Сылан орто оскуолатын бүтэрэр. 1965 сыллаахха Чурапчы орто оскуолатын бүтэрэр, Киргизияда Томак куоракка үс сыл армияда аэрофотосулуускада сылдьар. Түөскэ аннылар "Отличник ВПС" бэлиээн наҕараадаланар. 1969 сыллаахха ГИИ Горькайдаагы тутуу үнүстүүгэр кириэр, ситэ бүтэрбэккэ дойдутугар төнөр. Олорун устата уу систимэтин, сирин нүөлсүтүү болуурустарыгар ыһан үлэлэбит. 1973 сыллаахха Дьоккуускайдаагы угууу-куурдар систимэ управлениетин кылаабынай инженеринэн, "Якутмелиоводстрой" Чурапчытаагы участкаын прорабынан, инженеринэн, кылаабынай инженеринэн, "Угун" МО салайааччытынан, Чурапчытаагы УКС бырайыактыр бюротун инженеринэн үлэлэбит. 1996 сылтан Саха Өрөспүүбүлүкэтин Айылҕа министристибэтин старшай инжениертэринэн үлэлээн, пенсияда тахсыбыта.

Төрөбүт Бэрэтигэр 1994 сыллаахха баһылыктаан олорон, Илин эгээрэ бастагынан сайынны уу ситимин үлэлэппитэ, ол күн бүгүннэ дигри үлэһити турар. Олорун устата Чурапчыта

ууланарын туһугар туруулаһан үлэлэбит.

1974 сыллаахха ыал буолан 46 сыл бэйэ - бэйэбитин ситэрсэн, өйөһөн икки оҕону төрөтөн, ыал - дьон оһортоон, дьиз-уот тэринэн, мас олордон, орто дойдуга кэлбит аналын ситэри олорон барда.

Ыарахан кэммитигэр куус-көмө, өйөбүл буолбут эдийиһигэр Д.П., Н.М. Кладина, убайа С.П.Макаров, убайым В.С., Е.Г. Максимовтар дьиз кэргэттэригэр, Новосородов А.Е., Лазарев П.Д., дьүөгэлэрбэр, "Куоҕалы" ТОС дьонугар - сэргэтигэр, кини бибилиэтигэр кэлэктибигэр, үлэлэбит ПМК мелиорацияда, Айылҕа харыстабылыгар, Бэрэтин дьонугар - сэргэтигэр, Чурапчы орто оскуолатын 65 сыллаах выпуугар, эмтэбит быраастарыгар: Маркова Валентина Егоровнаба, Давыдова Марианна Юрьевнаба, кийииппитигэр Борисова В.Е., «Суһал көмө» уолаттарыгар Павелга, Василийга уонна саамай ыарахан үлэтин толорбут буордугуттарга махталбытын тиздэбит. Билинни кэмгэ урукку курдук олорор сиринэн "буордугуттар" дьиз анаан дьарыктанар дьон суох. Онон манньк өнөкү болбумтоо ылаахха наада дии саныбын.

Барытыгар этэннэ буолууну, күн сирин кэрэтин баҕарабыт.

Кэргэнэ, оҕолоро, сизэнэрэ.

Ген. диригтер - Н.М. СТРУЧКОВА.
Кылаабынай эрдэктэр - Л.В. ГОРОХОВА,
Эппиэттир сакратээр, сурук отдела - А.Н. ЗАХАРОВА.
Тыа хаһаайыстыбата, эканомикэ отдела -
А.М. СЛЕПЦОВ.
Кэрэстэдиһинэр - С.А. ЖЕНДРИНСКИЙ,
М.В. ПЕТРОВА.
Таҕааччы - М.В. ПЕТРОВА.
Бачэттэни - С.А. ПАВЛОВ.

Тэрийэн таһаараччылар: Оҕ. Бырааһытаһыстыбата,
Саха Өрөспүүбүлүкэтин "Сабэбон" Оударыстыбанай
экономикэ тархаттын "Сага олох" хаһыат
эрдэктэригэр.
877000, Дьоккуускай к., Ордоннидэр уул 31, 124 каб.
тэл.факс: (411-2) 34-39-17 e-mail: sakharov@mail.ru
Российская Федерация Республикада Оҕ. Салааттыгар
2020 с. бос ыйын 3 күнүгэр регистрациялаһыт нүмэрэ
- ПИ №ТУ14-00559.

Эрдэктэһинэ аадырыһа:
678670, Чурапчы сал.,
Карл Маркс уул. 28 "а".
Телетүһүнэригэр: эрдэктэр
- 41-352, оҕолор - 41-265, 41-
358. E-mail: sanaloh@mail.ru,
сайт: sanaloh.ru, instagram: @
sanaloh

Бачэттэни сактас: № 67 (11-722)
Күмүс: 2 бач. лүкө
Ахсааны 1850. Хаһыат сыаната: 15
Ааһыт сууруу иһиттэр сактас редактор
мелиорацияда, ааһыт сактас тубулар
буордугуттар, сурууу ыаһыттар чыгылар
мелиорацияда, ааһыт сактас тубулар
буордугуттар

Хаһыат бачэттэни бэриллэр графика: 16 ч.00 м. Бачэттэни бэриллэр: 16 ч.00 м. "Сага олох" редакциянан-издательскай холбоһука 10.09.2020 с. офсетка бачэттэни.
Типография аадырыһа: 678670, Чурапчы сал., Карл Маркс уул. 28 "а". Индекс: ПИ964. Хаһыат нэһилиэгэ иһиттэ: ситиурууныкка уонна бэтиһинсэ тахсар.